Maa- ja metsätalousvaliokunta tiistai 21.05.2024 klo 10.45 / E 28/2024 vp / Lausuntopyyntö

Asia: E 28/2024 vp Valtioneuvoston selvitys: Ilmastoriskien hallinta ihmisten ja hyvinvoinnin suojelemiseksi

METSÄHALLITUKSEN ASIANTUNTIJALAUSUNTO, MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNTA TIISTAI 21.05.2024 KLO 10.45 / E 28/2024 VP

Metsähallitus kiittää mahdollisuudesta lausunnonantoon koskien valtioneuvoston selvitystä ilmastoriskien hallinnasta ihmisten ja hyvinvoinnin suojelemiseksi.

Metsähallitus haluaa ilmaista myönteisen suhtautumisensa selvitykseen, joka käsittelee ilmastoriskien hallintaa ihmisten ja hyvinvoinnin suojelemiseksi. Ilmastonmuutoksen vastaisten toimien lisäksi on tärkeää edistää toimia, jotka parantavat yhteiskunnan kykyä sopeutua ilmastonmuutokseen.

Olemme tietoisia ilmastonmuutoksen nopeasta etenemisestä sekä sen laaja-alaisista vaikutuksista. Jaamme huolen siitä, että ilmastonmuutoksen vaikutukset ovat erityisen merkittäviä pohjoisilla leveysasteilla, ja että ne kohdistuvat niin luontoon, yhteisöihin kuin sääolosuhteille alttiisiin elinkeinoihin, mukaan lukien elintarviketuotanto ja alkuperäiskansa saamelaisten kulttuuri ja elinkeinot. Ilmastonmuutos tulee vaikuttamaan myös metsätalouden harjoittamiseen usein tavoin. Vaikutukset ja soveltuvat sopeutumisen keinot ovat kuitenkin etenkin pitkällä tähtäimellä vaikea ennustaa, mutta metsätaloudessa tehtävät toimenpiteet tehdään nimenomaan pitkällä tähtäimellä.

Metsähallitus yhtyy näkemykseen siitä, että ilmastoriskien hallinnan vahvistamiseen tähtäävien toimien suunnittelussa on kunnioitettava unionin ja jäsenvaltioiden keskinäistä toimivallan jakoa, ja EU-tason toimenpiteissä on otettava huomioon jäsenvaltioiden erityispiirteet. Samoin pidämme tärkeänä, että sopeutumista koskeva päätöksenteko tapahtuu ensisijaisesti kansallisista lähtökohdista käsin, varmistaen siten tehokkaan reagoinnin paikallisiin tarpeisiin.

Metsähallitus kannattaa voimakkaasti ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyvän tiedon ja osaamisen kehittämistä. Uskomme vahvasti, että toimien suuntaamisessa on hyödynnettävä parasta käytettävissä olevaa tieteellistä tietoa. On myös rohkaisevaa, että komissio aikoo tehostaa disinformaation torjuntaa, mikä on ratkaisevan tärkeää ilmastotiedon luotettavuuden ja ymmärryksen varmistamiseksi.

Kustannustehokkuus on olennainen näkökohta ilmastoriskien hallinnassa. Ilmastonmuutokseen liittyvät katastrofit kuormittavat taloutta ja Metsähallitus tukee ajatusta investoida haitallisten vaikutusten ennakointiin ja vahinkojen ehkäisyyn. Kustannustehokkuuden lisäksi toimenpiteissä, ml. ekosysteemien suojelussa tulisi huomioida toimenpiteiden vaikuttavuus.

Metsähallitus
PL 80 (Opastinsilta 12)
FI-00521 HELSINKI, Suomi Finland
Tel. 0206 39 4000
kirjaamo@metsa.fi
www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 0116726-7

Metsät ovat olennainen osa ekosysteemien terveyttä, ja Metsähallitus näkee metsien resilienssin vahvistamisen erittäin tärkeäksi. Metsänhoidolla on olennainen rooli metsien ja metsätalouden resilienssin vahvistamisessa. Metsähallituksessa ilmastonmuutoksen sopeutumisen keinot ovat monikäyttömetsien monimuotoisuuden ylläpito mm. alue-ekologisella verkostolla, sekapuustoisuuden lisääminen metsänkasvatuksessa, oikea-aikainen metsänhoito ja jalostetun taimiaineksen käyttö. Metsäpalojen torjunnassa metsäautotieverkoston ylläpito on olennainen tekijä sammutustöiden nopeuden kannalta. Erilaisten keinojen riittävyydestä, vaikuttavuudesta, kustannuksista sekä riskeistä ja mahdollisuuksista tarvitaan kuitenkin huomattavasti enemmän tietoa ja osaamista erityisesti kansallisella tasolla, jotta keinot osataan ottaa laajasti käyttöön tehokkaasti ja jäsenvaltiokohtaisesti. Suomessa tulee huomioida myös se, että olosuhteet ja tulevat riskit vaihtelevat huomattavasti maan eri osissa.

Metsätaloudessa tehtävät toimenpiteet ovat kauaskantoisia, joten sopeutumisen toimet ovat ennakoivia toimia useiden vuosikymmenien päähän. On myös tärkeää saada lisää tietoa eri ilmastoskenaarioiden vaikutuksista metsien monimuotoisuuteen ja metsätalouteen lyhyellä ja pitkällä aikavälillä eri ilmastovyöhykkeillä. Näemme, että ennakoiva ilmastoriskien hallinta on välttämätöntä ilmastonmuutoksen hillinnän onnistumiselle pitkällä aikavälillä.

Metsähallitus kannattaa komission aikomusta huomioida ilmastopaineet maa- ja vesiekosysteemien hiilinielujen vaikutuksessa nettonollatavoitteisiin. Maa- ja vesiekosysteemien hiilinielujen kehitystä tulee tarkastella myös siitä näkökulmasta, miten ilmaston lämpeneminen ja metsien osalta abioottiset ja bioottiset tuhot vaikuttavat hiilinieluihin eri ilmastoskenaarioissa. Ilmastonmuutoksen myötä metsien hiilinieluihin tulee kohdistumaan riskejä, jotka tulee huomioida myös tavoitteenasetannassa ja keinovalikoimassa.

Vesivarojen tärkeys korostuu entisestään ilmastonmuutoksen myötä, ja on myönteistä, että tiedonannossa tunnistetaan kuivuuden, tulvien ja merenpinnan nousun aiheuttamat riskit. Muun muassa huoli veden niukkuudesta ja sen vaikutuksista metsäpaloriskiin on tärkeä. Tiedonannon esittämät kustannusarviot ja korostus hyvälaatuisen veden saatavuuden tärkeydestä ovat kannatettavia. Metsähallitus on sitoutunut kestävään vesienhoitoon ja odotamme komission jatkotoimia vesienhoitosuunnitelmien ja tulvariskien hallintasuunnitelmien arvioinnin pohjalta.

Ilmastoriskien vaikutukset EU:n ruokaturvaan ovat huolestuttavia, ja arvostamme komission painotusta maatalouden sopeutumisen arviointiin. Metsähallitus tukee osaltaan komission tavoitetta parantaa maaperän terveyttä. Vaikuttavia ja tehokkaita toimenpiteitä varten tarvitsemme kuitenkin lisää tietoa ja osaamista metsätalouden vaikutuksista ja mahdollisuuksista parantaa maaperän tilaa eri maalajeilla. Metsähallitus osallistuu jatkossakin mielellään ilmastoriskien hallintaan liittyvään keskusteluun ja toivoo, että tiedonannossa esitetyt toimenpiteet saavuttavat tavoitteensa tehokkaasti.

Lisätietoja aiheesta antaa Metsähallituksen ympäristöasiantuntija Pia-Maria Thomssen, pia-maria.thomssen@metsa.fi